

Kadernota 2026-2029

Gemeente Raalte

www.raalte.nl

Aanbiedingsbrief

Onderwerp: vaststelling kadernota 2026-2029

Raalte, 6 mei 2025

Geachte leden van de raad,

Inleiding

Raalte is een ontzettend fijne plek om te wonen. We zijn trots op de gemeente die wij zijn en hoe we die met elkaar vorm geven. Dit willen we graag behouden. We koesteren ons rijke verenigingsleven en ons noaberschap. We hechten waarde aan bestaanszekerheid, aan voldoende beschikbare woningen, een betrokken sociaal domein en we koesteren de leefbaarheid in onze wijken en dorpen. Van hieruit willen we verder bouwen op de kracht van Raalte.

In lijn met de door uw raad gemaakte afspraken is deze kadernota strategisch van aard, een richtinggevend handelingskader voor de middellange termijn. Hierbij hebben we samen met de rekeningcommissie in januari 2025 het gewenste abstractieniveau verkend. Ook heeft de rekeningcommissie aandacht gevraagd voor het nog beter leesbaar maken van de kadernota. Een helder leesbaar stuk, actief geschreven met eenvoudig taalgebruik. We hebben hierin ons best gedaan en zijn benieuwd of u deze verbeterstap terugleest in deze kadernota 2026-2029. Kernvraag die hierbij beantwoord moet worden is: 'wat willen we in de komende jaren bereiken'.

Investeren in de strategische opgaven en maatschappelijke vraagstukken

We hebben de ambitie om onze gemeente 'elke dag een beetje beter en mooier te maken' voor onze inwoners, maatschappelijke instellingen en ondernemers. Deze ambitie leest u ook terug in deze kadernota 2026-2029. Evenals de afgelopen twee jaren ligt de focus op 'de drie grote opgaven'. Dat zijn: de groei van de gemeente Raalte, wijken en dorpen en een toekomstbestendig buitengebied. Bij elk van deze 'drie grote opgaven' zien we mooie voortgang en ontwikkeling, passend bij de fase en unieke aard van elke opgave. Samen met uw raad maken we hierin elke keer een vervolgstap. Zo heeft uw raad recentelijk de groeibeelden van de buurtdorpen vastgesteld en het koersdocument wijken en dorpen. Dit geldt ook voor de 'drie pijlers' die integraal door de drie grote opgaven heenlopen. Dat zijn: bestuurlijke vernieuwing/ participatie, duurzaamheid en dienstverlening. Zo hebben we op het gebied van duurzaamheid mooie stappen gezet met het overkoepelend beleidsplan duurzaamheid, dat door uw raad begin mei is vastgesteld.

Gezonde balans vinden in ambitie, uitvoeringskracht en beschikbare financiële middelen

Nu de drie grote opgaven en de drie pijlers steeds meer vorm en inhoud krijgen wordt ook duidelijk dat het realiseren van onze ambities veel van de gemeente gaat vragen, ook qua uitvoeringskracht en financiële middelen. Dit naast alle bestaande werkzaamheden die ook moeten worden uitgevoerd in een steeds krappere arbeidsmarkt.

Vanaf 2026 krijgen gemeenten echter fors minder geld van het rijk om hun bestaande taken uit te voeren. Het kabinet kort het gemeentefonds dan structureel met ongeveer € 2 miljard, hetgeen

voor de gemeente Raalte een korting betekent van structureel € 4 miljoen. We noemen dat niet voor niets het financieel ravijn. Hierbij is rekening gehouden met de demping terugval gemeentefonds vanaf 2026 zoals opgenomen in de voorjaarsnota 2025 van het Rijk.

Het overgrote deel van de gemeenten staat nu al voor de uitdaging om forse bezuinigingen door te voeren. Omdat de gemeente Raalte in de afgelopen jaren al geanticipeerd heeft op het komend ravijnjaar kunnen we op dit moment ingrijpende bezuinigingen nog afwenden. Wel hebben we in onze huidige begroting en meerjarenraming 2025-2028 te realiseren taakstellingen voor noodzakelijke besparingsmaatregelen op moeten nemen om tot een sluitend meerjarenperspectief te komen. Om invulling te geven aan deze taakstellingen is een implementatieplan sociaal domein opgesteld en wordt onderzoek gedaan naar de doelmatigheid en doeltreffendheid binnen de andere gemeentelijke domeinen.

Als we onze ambities, zoals genoemd in deze kadernota, de komende jaren waar willen maken zijn ook wij genooddaakt om binnen onze eigen begroting scherpe keuzes te maken. Waar nodig moeten we bestaand beleid/ werkzaamheden verminderen en/of temporiseren om capaciteit en middelen vrij te maken. We anticiperen hierop door de beleidsvrijheid binnen de verschillende gemeentelijke taken in beeld te laten brengen, zodat ons college en uw raad in de komende periode beter in staat wordt gesteld om noodzakelijke (bestuurlijke) keuzes te maken. Keuzes die naar verwachting ook voor onze inwoners merkbaar en voelbaar zijn. Randvoorwaardelijk voor ons is en blijft hierbij om financieel gezond te blijven. Dit alles in een maatschappelijke context, waarin we zien dat de samenleving verhard, gemeenschapszin afneemt en onzekerheid en polarisatie toeneemt.

Tot slot

Deze kadernota geeft richting aan de koers van de gemeente Raalte. Daarbij hoort ook het realiteitsbesef en de bereidheid om keuzes te maken voor opgaven met een looptijd langer dan deze bestuursperiode. Wat willen we wanneer bereiken en wat hebben we ervoor over?

De kadernota 2026-2029 is een belangrijke stap in aanloop naar de begroting 2026. Naast de in deze kadernota geprioriteerde 'grote opgaven' en onderwerpen zal richting de komende begroting ook rekening gehouden moeten worden met autonome ontwikkelingen en nieuw beleid. Dit naast alle reguliere uit te voeren werkzaamheden. Ook in deze onzekere tijden is het voor ons van belang om u uiteindelijk een sluitende begroting en meerjarenraming 2026-2029 te kunnen aanbieden. Wij kijken ernaar uit om met u de kadernota in de Rond de Tafel op 22 mei en de raadsvergadering van 5 juni te behandelen.

De 'drie grote opgaven'

In de kadernota wordt vooruitgeblikt op de realisatie van de drie grote ambities uit het coalitieakkoord. Dat zijn:

1. Groei van de gemeente Raalte
2. Wijken & dorpen
3. Toekomstbestendig buitengebied

De opgaven zijn strategisch van aard. Ze duren langer dan de huidige raadsperiode. De implementatie van deze opgaven heeft impact op onze samenleving en de wijze waarop veel gemeentelijke taken in Raalte worden uitgevoerd. Op basis van de voortgang van elk van de drie grote opgaven wordt per ambitie vooruitgeblikt welke kansen en acties in de komende periode voorzien worden en wat er nodig is om deze, vaak integrale oplossingen, te realiseren.

1. Groei van de gemeente Raalte

Er is een groot tekort aan woningen en werklocaties in onze gemeente en in de regio. Dit maakt dat we, conform de bestuursopdracht groei, kiezen voor groei van de gemeente. Met de groeiambitie wil de gemeente Raalte naast het vergroten van de beschikbaarheid van woon- en werklocaties, ook een bijdrage leveren aan het versterken van de kwaliteit van leven en de leefomgeving van de kernen. De bouw van nieuwe woningen kan een vliegwiel zijn voor het versterken van het goed wonen, werken, ondernemen en recreëren in Raalte. In opdracht van de gemeenteraad hebben we voor alle dorpen in onze gemeente groeibeelden opgesteld en met de samenleving besproken. Het uitgangspunt is de bouw van 3.000 woningen vanaf 2023 in tien jaar tijd en dat we tussen 15 – 30 ha. nieuwe werklocaties gaan realiseren.

We zijn nu voortvarend bezig met het uitvoeren van de groeibeelden. We zetten in op de kansrijke locaties stationsomgeving Raalte, Raalte Noord, Heino Noordwest, de van der Capellenweg Heino en het toevoegen van nieuwe woningen in het bestaand stedelijk gebied (inbreiding). Voor de buurtdorpen zijn we ook op verschillende locaties bezig met het toevoegen van nieuwe woningen op inbreidingslocaties en gaan we aan de slag om vanuit de groeibeelden te komen tot definitieve woonlocaties. Wij werken aan een Masterplan Raalte Noord en een gemeentelijke visie en strategie voor het centrum en de stationsomgeving in Raalte. Deze plannen willen we vervolgens gaan uitvoeren. Daarnaast hebben we met het Rijk en de provincie in Regio Zwolle verband op hoofdlijnen afspraken gemaakt om samen te werken en te investeren in het stationsgebied Raalte (spoorzone en centrum). Deze afspraken worden het komend jaar verder uitgewerkt.

De groei van woningen raakt ook andere beleidsterreinen van onze gemeente. Onze economie blijft bijvoorbeeld groeien en de economische ontwikkelingen volgen elkaar hard op. Samen met het bedrijfsleven maken we daarom een economisch perspectief voor de gemeente Raalte. De uitkomsten hiervan gaan we mede gebruiken voor de verdere uitrol van de groeibeelden. Om onze wijken en dorpen goed bereikbaar te houden, zijn er investeringen in onze infrastructuur nodig. Denk bijvoorbeeld aan de ontsluiting voor de auto op de spoorzone, een tweede fietsverbinding bij Knooppunt Raalte en een verbinding naar het bedrijventerrein 't Fiester. Het Rijk is voor een groot deel samen met de provincie verantwoordelijk voor de plannen van de N35. Vanuit de gemeente Raalte zitten we stevig aan de overlegtafels van de N35 om onze belangen naar voren te brengen en te zorgen dat onze gemeente goed ontsloten wordt.

Financieel perspectief

Om deze woningbouwambitie in Raalte, Heino en de buurtdorpen ook daadwerkelijk te kunnen realiseren moet onze organisatie hier verder op worden toegerust. Daarvoor staan we in de basis zelf aan de lat, maar we proberen ook externe middelen aan te wenden, bijvoorbeeld via NOVEX

Regio Zwolle rijk en provincie. Zo heeft het Rijk het afgelopen jaar de intentie uitgesproken om te investeren in het programma stationsgebieden, waar het stationsgebied Raalte ook onderdeel vanuit maakt. Wanneer de verschillende kansrijke uitbreidingslocaties en het stationsgebied Raalte verder zijn uitgewerkt komen we gefaseerd met voorstellen richting uw raad.

2. Wijken & Dorpen

Onze wijken en dorpen zijn over het algemeen fijne plekken om te wonen en (samen) te leven. Dit willen we graag zo houden. Er zijn echter een aantal wijken en dorpen in onze gemeente waar diverse fysieke en sociale opgaven samenkomen. Denk daarbij aan de vervangingsopgave, groot onderhoud, toekomstbestendigheid, vergrijzing, kansengelijkheid en toenemende druk op de zorg. We zien dat in de dorpen inwoners graag zelf initiatieven nemen, waar we als gemeente graag in ondersteunen. We zien ook dat er wijken zijn waar dit initiatief wat minder goed op gang komt. Daar willen we als gemeente meer de regie nemen. Als we nu niets doen, dan wordt de opgave in deze wijken steeds groter. Om ervoor te zorgen dat alle wijken, nu én in de toekomst een fijne plek zijn om te wonen, moeten we nu aan de slag gaan.

In het Koersdocument Opgave Wijken & Dorpen is de ambitie uitgesproken om de vraagstukken in samenhang op te pakken, om daarmee ervoor te zorgen dat onze wijken en dorpen leefbaar en toekomstbestendig zijn. Ook zijn de uitgangspunten voor de aanpak van deze vraagstukken geformuleerd. De Scan Wijken & Dorpen bepaalt de prioriteit en daarmee in welke wijken of dorpen we aan de slag gaan. We maken onderscheid tussen een hoofdaanpak, een fysieke of sociale aanpak en een integrale wijkaanpak. In samenspraak met inwoners en samenwerkingspartners bepalen we hoe we een vraagstuk gaan aanpakken. Met deze aanpak kunnen we de beschikbare inzet van zowel de gemeente als samenwerkingspartners inzetten in de gebieden waar dat het hardst nodig is.

De Opgave Wijken & Dorpen is een aanzienlijke opgave voor de gemeente Raalte. Het vraagt een andere manier van werken van onze organisatie en samenwerkingspartners. De opgave staat of valt met de beweging die we samen met inwoners en samenwerkingspartners in gang zetten. Dit vergt tijd. Bestaande werkwijzen moeten (deels) worden losgelaten en nieuwe benaderingen van vraagstukken en uitvoering moeten worden aangeleerd. De komende periode wordt gewerkt aan het implementeren van de uitgangspunten en de uitwerking van de diverse aanpakken uit het Koersdocument in de praktijk. En we gaan ook gelijk van start. Het eerste initiatief vanuit de Opgave Wijken & Dorpen is de integrale wijkaanpak in de wijk Langkamp. Op basis van de lessen die we daaruit leren, geven we de volgende aanpakken vorm. Tussentijds worden reguliere werkzaamheden en projecten op basis van de uitgangspunten van het Koersdocument opgepakt. De Scan Wijken & Dorpen wordt tweejaarlijks geactualiseerd. Enerzijds kunnen we daarmee volgen of de ingezette aanpak resultaat oplevert en anderzijds kunnen we daarmee de prioriteiten stellen voor de komende periode.

Financieel perspectief

De Scan Wijken & Dorpen heeft een prominente rol bij het prioriteren van de aanpak per wijk of dorp en geeft daarmee kaders waarop we de beschikbare financiële middelen moeten inzetten. Het is nodig om meer integraal en op (middel)lange termijn naar de inzet van bestaande en extra benodigde financiële middelen te kijken.

De integrale wijkaanpak Langkamp kan voor een belangrijk deel worden bekostigd vanuit het gemeentelijk rioleringsplan (GRP). Daarnaast moet ook nog een deel bekostigd worden uit de algemene middelen. Hier ligt ook een directe relatie met het Meerjaren Investerings Programma (MIP) openbare ruimte. Er wordt ook gekeken of we externe financiering kunnen vinden voor de aanpak. Zo willen we vanuit de Regiodeal Regio Zwolle en de Rijkssubsidie School en omgeving

financiële middelen aanvragen voor de gehele opgave. Naast middelen voor de uitvoering heeft de opgave zoals aangekondigd in het raadsvoorstel Wijken & Dorpen een jaarlijks werkbudget nodig voor onder meer de integrale aansturing van de opgave, het maken van het implementatieplan en de plannen voor de uitvoering van een wijk of dorp.

De vervangingsopgave in de openbare ruimte wordt, mede op basis van de uitgangspunten van de Opgave Wijken & Dorpen, uitgewerkt in een programmatische aanpak. Met deze aanpak, waarbij we in de openbare ruimte doen wat nodig en mogelijk is, maken we inzichtelijk welke investeringen we moeten doen tot 2040. Hiermee beogen we dat de kwaliteit van de openbare ruimte op peil blijft en dat we hiervoor tijdig maatregelen nemen.

We willen koppelkansen ten aanzien van toekomstbestendigheid, leefbaarheid, gezondheid, klimaatadaptatie, circulair werken en het stimuleren van het fietsgebruik zoveel mogelijk benutten. Dat alles vraagt om een forse langjarige financiële inspanning. We kiezen voor een financieel ingroeimodel. Bij de begroting doen we voorstellen, zodat we hiermee voorkomen dat de opgave (geheel of gedeeltelijk) wordt doorgeschoven naar toekomstige generaties.

3. Toekomstbestendig buitengebied

We hebben een prachtig en uitgestrekt buitengebied dat zich kenmerkt door een groen en agrarisch karakter. Van oudsher is het buitengebied een plek voor landbouw. En het is een plek waar rust en natuurschoon te vinden is met afwisselende landschappen, landgoederen en open gebieden met zeldzame weidevogels. Een buitengebied waar we trots en zuinig op zijn.

Dit groene productielandschap willen we graag zo houden, beschermen en verder ontwikkelen zodat het een plek blijft waar mensen fijn wonen, werken, leven en recreëren. In toenemende mate betekent dit dat we zoeken naar de juiste balans. Balans in rust en reuring, balans in wonen en werken en balans in natuurlijk systeem en productiesysteem.

Met de aanpak buitengebied, die eind 2023 is vastgesteld, werken we aan een toekomstbestendig buitengebied. Afgelopen jaar hebben we flink geïnvesteerd in de relatie met de ondernemers in het buitengebied en onze samenwerkingspartners binnen Salland. En er zijn verdiepende analyses uitgevoerd op o.a. de landbouw en de sponsstrategie. Daarmee is een goede basis gelegd. Maar we zien ook toenemende druk op het buitengebied. We ervaren steeds meer spanning tussen waardes, functies en belangen die onderling schuren. Onze huidige kaders geven onvoldoende duidelijkheid geven om keuzes te maken. Al deze veranderingen hebben impact op onze inwoners en agrariërs en vormen een risico op de gestelde ambitie voor ons buitengebied.

We hebben dingen te doen in het buitengebied en dat pakken we op, zoals afgesproken met uw raad. Dit doen we door meer dan voorheen zelf regie te pakken en onze strategische koers op het buitengebied verder aan te scherpen en te verduidelijken. Hiermee willen we niet alleen onze eigen organisatie richting geven, maar ook onze partners en de omgeving uitnodigen om samen met ons op te trekken. De opgave staat of valt met de beweging die we samen met inwoners, samenwerkingspartners, rijk en regio in gang zetten.

We intensiveren onze netwerksamenwerking met partners binnen Salland ter versterking van elkaars rollen en verantwoordelijkheden. We ondersteunen ondernemers die werken aan de toekomst van ons buitengebied in het belang van Raalte en passend bij hun individuele bedrijven. En we willen op nationaal en provinciaal niveau inhoudelijk bijdragen aan wat goed is voor ons en onze omgeving. Dit vraagt om een duidelijke positionering van het buitengebied van Raalte en investeren in langjarige relaties met medeoverheden. Zo werken we aan de toekomst van ons buitengebied.

Financieel perspectief

Om de vervolgaanpak buitengebied te kunnen realiseren zijn aanvullende middelen nodig. De huidige middelen voor de kernopgaves zijn toegekend tot 2025 en daarmee eindig. Het ontwikkelen van een gebiedsgerichte koers voor het buitengebied heeft een prominente rol in de aanpak. En focus ligt op het actief ondersteunen van ondernemers die aan de toekomst van het buitengebied werken. Vaak vraagt dit aanjaagbudget en/of cofinanciering vanuit de gemeente.

Bij de begroting doen we concrete voorstellen op basis van de afgesproken vervolgaanpak. We proberen daarbij zoveel mogelijk gebruik te maken van financiële regelingen die beschikbaar zijn bij provincie en Rijk. En we verkennen samen met onze partners slimme financieringsvormen voor de opgaves in het buitengebied.

De drie pijlers

De 'drie grote opgaven' kunnen alleen gerealiseerd worden door toe te werken naar integrale oplossingen. Daarom zijn ook in deze kadernota de drie pijleronderwerpen uitgekozen, die op elk van de drie grote opgaven van toepassing zijn. Het betreft de volgende drie pijlers:

- Bestuurlijke vernieuwing/participatie;
- Duurzaamheid;
- Dienstverlening.

De drie pijlers kennen elk eigen ambities en onderliggende waarden. Deze verdienen het om prioriteit te krijgen en om zelfstandig en in integrale realisatie met de drie grote opgaven vorm te krijgen.

1. Bestuurlijke vernieuwing/participatie

Werken voor én met de samenleving. Dat staat voorop in ons werk als gemeente.

We betrekken inwoners en ondernemers bij de groei van de gemeente Raalte; bij de ontwikkeling van de vele woningbouwlocaties, de stationsomgeving en werklocaties. Daarnaast werken we aan toekomstbestendige wijken en dorpen. Ook daar verbinden we 'binnen' en 'buiten' met elkaar. De komende periode staat voor het buitengebied in het teken van een nieuw gezamenlijk perspectief. Dit doen we met alle partijen die hierin een rol of belang hebben.

De rode draad van alles wat we als gemeente Raalte doen, is het betrekken van degenen voor wie dat relevant is, zodat we alle perspectieven horen en zij zich gehoord voelen. Daarnaast werken we dit jaar aan een verordening die dit ondersteunt. Hier krijgt het uitdaagrecht, de kans voor betrokken inwoners om bepaalde taken van de gemeente tijdelijk over te nemen, een plek in.

2. Duurzaamheid

We werken toe naar een duurzame gemeente, waar het net zo fijn leven is voor toekomstige generaties, als voor ons nu. Een groot deel van de duurzaamheidsambities, zoals bijvoorbeeld duurzaam energie opwekken, energie besparen en klimaatbestendige inrichting, is verweven met de 'drie grote opgaven'.

Tot 2030 voeren we het Overkoepelend beleidsplan duurzaamheid uit. Hierin staan de doelen die we voor de thema's circulariteit, klimaatadaptatie en energietransitie hebben opgesteld en de acties die tot realisatie van de doelen gaan leiden. Daarmee zetten we een flinke stap richting de (landelijke) ambities van 2050. Een deel van de opgestelde acties zijn al ondergebracht in onze dagelijkse processen. Voor het andere deel is verdere specificatie of het opstarten ervan nodig. Met het concretiseren van deze acties en het uitvoeren gaan we de komende jaren aan de slag. Zo wordt er voor eind 2026 een warmteprogramma opgesteld als opvolger van de huidige warmtevisie die we in de gemeente Raalte hebben en werken we verder aan het verzwaren van het elektriciteitsnet. We gaan verder met het klimaatbestendig, waterrobuust en biodivers inrichten van onze gemeente en dragen bij aan de Regionale Sponsstrategie. Daarnaast zetten we met twee voorbeeldprojecten circulariteit op de kaart. Met deze voorbeelden en andere actielijnen zijn we op weg naar een duurzaam Raalte.

Een groot deel van de capaciteit die benodigd is om de acties uit het Overkoepelend beleidsplan duurzaamheid uit te voeren wordt gedekt door de gelden van het Rijk of al bestaande middelen. Indien noodzakelijk zal extra financiering aangevraagd worden in de integrale afweging van de begroting. Extra investeringen voor het verduurzamen van de openbare ruimte, (eigen) gebouwen, voertuigen en het stimuleren of faciliteren van derden worden via de specifieke beleidsterreinen en eveneens via de integrale afweging bij de begroting aangevraagd.

3. Dienstverlening

De dienstverlening van onze gemeente is het eerste waar onze inwoners en ondernemers mee in aanraking komen. Het is de plek waar je met je vragen en verzoeken terecht kunt en waar je gehoord wordt.

Wij streven naar toegankelijk en laagdrempelig contact voor al onze kernen. Om dit te waarborgen, rekenen we op de inzet van onze medewerkers. Enerzijds vertrouwen we op hun inhoudelijke expertise om met de juiste ondersteunende applicaties een betrouwbare overheid te zijn. Anderzijds verwachten we ook dat deze medewerkers vanuit persoonlijk contact en een verbindende houding meedenken met de vragen en verzoeken van onze inwoners en ondernemers. Want daar maken we het verschil. Om dit aan te jagen, is een kleine groep medewerkers samengebracht, genaamd 'de bende'. Zij inspireren hun collega's en voeren ideeën uit om inwoners en ondernemers te verrassen. Zo overtreffen we op een slimme manier de verwachtingen in onze dienstverlening.

Omdat dienstverlening de kern van ons bestaan als gemeente vormt bouwen we continu aan onze dienstverlening, waarin de behoeften van onze inwoners en ondernemers centraal staan. Dit versterkt het vertrouwen tussen inwoners en gemeente, waardoor er een goede basis ligt voor de drie grote opgaven.

Bijlage 1

Actueel financieel perspectief op hoofdlijnen

In dit hoofdstuk wordt een eerste doorkijk gegeven van het actueel financieel perspectief richting de begroting 2026-2029. Vanaf 2026 krijgen gemeenten onvoldoende geld van het rijk om hun taken uit te voeren. Het kabinet kort het gemeentefonds dan met ongeveer € 2, miljard; omgerekend naar Raalte gaat het dan om een bedrag van ongeveer € 4, mln. structureel. Hierbij is rekening gehouden met de demping terugval gemeentefonds vanaf 2026 zoals opgenomen in de voorjaarsnota 2025 van het Rijk. Het jaar 2026 wordt niet voor niets 'het ravijnjaar' genoemd. Daarnaast heeft het Rijk in de voorjaarsnota 2025 middelen toegevoegd aan het gemeentefonds voor de jaren 2025-2027 om de stijgende kosten van de jeugdzorg te kunnen bekostigen. Hierdoor ontstaat een tijdelijke verlichting. Maar hiermee zijn we er nog niet omdat vanaf 2028 nog steeds forse taakstellingen, zelfs aanzienlijk hoger dan oorspronkelijk geraamd, op de hervormingsagenda jeugd zijn ingeboekt. Het doorvoeren van deze taakstellingen vergt ingrijpende wijzigingen binnen het stelsel en bijbehorende wetswijzigingen. Denk bijvoorbeeld aan de inperking van de reikwijdte van de jeugdzorg. In onderstaand actueel financieel perspectief zijn de extra kosten jeugd en de compensatie hiervoor budgetneutraal geraamd. Afwikkeling vindt, voorlopig, plaats via de ingestelde reserve sociaal domein.

De nu voorliggende eerste doorkijk van het Financieel perspectief begroting 2026-2029 laat op basis van de recent verschenen voorjaarsnota 2025 van het Rijk een positiever resultaat zien dan de gepresenteerde cijfers bij de begroting 2025-2028. Bij de komende meicirculaire 2025 zal blijken hoe de algemene uitkering zich, op basis van de diverse verdeelmaatstaven en accres mutaties, daadwerkelijk ontwikkelt.

1^e doorkijk te verwachten financieel perspectief begroting 2026-2029

Rekening houdend met de resultaten van de september en decembercirculaire 2024, de in de begroting 2025-2028 opgenomen taakstellingen en de voorjaarsnota 2025 van het rijk, kunnen we op dit moment onderstaande 1^e doorkijk presenteren van het te verwachten Financieel perspectief richting de begroting 2026-2029. Op het eerste gezicht lijkt deze 1^e doorkijk positief, gezien de 'groene' cijfers. Echter, hierbij is nog geen rekening gehouden met te verwachten autonome ontwikkelingen en nieuw beleid begroting 2026-2029, dat ook nodig is om onze ambities zoals genoemd in deze kadernota te realiseren.

1e doorkijk te verwachten Financieel perspectief begroting 2026-2029						
Bedragen *€ 1.000		S=structureel E=eenmalig			- is voordeel	
Omschrijving	S/E	2025	2026	2027	2028	2029
Begrotingsresultaat na vaststelling van de programmabegroting 2025-2028	S E	-1.908 4.855 2.947	-77 3.075 2.998	-42 1.130 1.088	-16 -86 -102	-16 0 -16
Resultaat september & decembercirculaire 2024	S	-46	-176	-320	-284	-631
Waarvoor te reserveren voor loon- en prijsontwikkelingen aan de uitgavenkant van de begroting	S	329	299	289	279	257
Bijstelling accres 2025 en demping terugval gemeentefonds vanaf 2026 zoals opgenomen in de voorjaarsnota van het Rijk	S	-740	-800	-844	-824	-828
Afrekening btw compensatiefonds 2024 zoals opgenomen in de voorjaarsnota van het Rijk	E	230				
1e doorkijk te verwachten financieel perspectief begroting 2026-2029	S E	-2.365 5.085 2.720	-754 3.075 2.321	-917 1.130 213	-845 -86 -931	-1.218 0 -1.218
(*) In bovenstaand saldo is nog geen rekening gehouden met autonome ontwikkelingen en nieuw beleid begroting 2026-2029						

Ontwikkeling algemene bestemmingsreserve richting begroting 2026-2029

In onderstaande tabel is de ontwikkeling van de algemene bestemmingsreserve weergegeven. Hierbij is rekening gehouden met het voorlopig rekeningresultaat 2024. De algemene bestemmingsreserve ontwikkelt zich hierbij tot een niveau van € 19,5 mln. per ultimo 2029. Bij de begroting 2025-2028 was een niveau van € 11,28 mln. per ultimo 2028 voorzien. Het door uw raad ingestelde minimumniveau van de algemene bestemmingsreserve bedraagt € 4,5 mln. Echter ook hier dient vermeld te worden dat hierbij nog geen rekening is gehouden met te verwachten autonome ontwikkelingen en nieuw beleid begroting 2026-2029, dat ook nodig is om onze ambities zoals genoemd in deze kadernota te realiseren.

1e doorkijk te verwachten stand algemene bestemmingsreserve in aanloop naar de begroting 2026-2029					
Bedragen * € 1.000.000		- is nadeel			
Omschrijving	2025	2026	2027	2028	2029
Verwachte stand per 1 januari	28,61	20,90	18,03	17,55	18,28
Verwachte mutaties op basis van de stand bij de jaarrekening 2024	-1,94	-0,55	-0,27	-0,2	0
Storting in de dynamische investeringsreserve bij begroting 2025	-3,05				
Dekking begrotingsresultaat 2025-2029	-2,72	-2,32	-0,21	0,93	1,22
Verwachte stand per ultimo jaar (*)	20,90	18,03	17,55	18,28	19,50
(*) In bovenstaand saldo is nog geen rekening gehouden met autonome ontwikkelingen en nieuw beleid begroting 2026-2029					

Te verwachten ontwikkeling Onroerende Zaak Belasting (OZB) begroting 2026

Met uw raad is afgesproken dat we in de kadernota ook richting geven aan de voorspelbaarheid van de Onroerende Zaak Belasting, in ieder geval voor het komende begrotingsjaar. Op basis van hetgeen we nu weten zijn we voornemens uw raad bij de begroting 2026 de OZB alleen met de reguliere index van 2,7% te verhogen. Dit percentage is gebaseerd op de raming van het Centraal Plan Bureau (CPB), februari 2025, kerncijfer Prijs Bruto Binnenlands Product (BBP). Hiermee sluiten we ook aan op de prijsontwikkeling zoals deze vanaf 2024 wordt gehanteerd voor de algemene uitkering gemeentefonds.